

Published on *Nieuws* (<http://nieuws.kuleuven.be>)

[Start](#) > Schenden onze pensioenstelsels het gelijkheidsbeginsel?

Schenden onze pensioenstelsels het gelijkheidsbeginsel?

13 Mrt 2012 In België wordt het wettelijk pensioen geregeld naargelang het statuut van de gerechtigde: werknemer, zelfstandige of ambtenaar. Met een gelijke loopbaan en een gelijk loon zorgt dat statuut voor een verschil in het pensioenbedrag. Valérie Flohimont van de Faculteit Rechtsgeleerdheid onderzocht in haar doctoraat of die verschillende pensioenregelingen het gelijkheidsbeginsel schenden.

Het gelijkheidsbeginsel is een hoeksteen in het recht. Mensen kunnen wel verschillend behandeld worden, maar dan moeten ze tot duidelijk verschillende categorieën behoren of moet het verschil in behandeling verantwoord en evenredig zijn met het doel van de wetgever. Daar wringt het schoentje voor de pensioenstelsels: zijn de historisch gegroeide verschillen in wettelijke pensioenen vandaag nog te verantwoorden?

Flohimont schetst die historische context: "Op het einde van de 19de eeuw ontstonden de pensioenstelsels. Ambtenaren dienden heel hun leven trouw de staat en werkten niet voor hun eigen profijt, dus moest de overheid hun toekomst veilig stellen. De eerste wet die hun pensioen regelt, dateert al van 1844. Arbeiders moesten tegen zichzelf beschermd worden: zij gaven al hun geld uit en spaarden niet voor hun pensioen. Dus werkte de overheid ook voor hen een pensioenregeling uit. De zelfstandigen, ten slotte, konden zich uit de slag trekken en wilden zoveel mogelijk onafhankelijkheid, dus enkel voor de meest behoeftigen werden iets voorzien."



Valérie Flohimont tijdens haar doctoraatsverdediging
KU Leuven - Rob Stevens

[1]

Vervaging

In de arbeidsmarkt van vandaag vervagen die categorieën, vertelt Flohimont. "Er is een groeiende grijze zone van schijnzelfstandigen – zelfstandigen die eigenlijk voor bedrijven werken – en schijnwerknemers – zelfstandigen die zichzelf een minimumloon toekennen om dezelfde sociale bescherming als die van de werknemers te krijgen. Contractuele ambtenaren – die dus niet vastbenoemd zijn en geen ambtenarenpensioen krijgen – worden eerder de norm dan de uitzondering. Er zijn ook steeds meer mensen die in hun loopbaan verschillende statuten hebben gehad. Bovendien neemt de Europese mobiliteit toe. Pensioenstelsels volgens statuut hebben nu geen zin meer."

Het gelijkheidsbeginsel wordt door verschillende rechtscolleges op verschillende manieren toegepast, maar Flohimont volgt het model van het Grondwettelijk Hof. Dat spreekt zich immers uit over de pensioenwet. Flohimont vergeleek de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof over pensioenen met andere zaken uit de sociale zekerheid: bijvoorbeeld arbeidsongevallen, beroepsziekten, kinderbijslag... Haar conclusie is dat in andere domeinen de verschillen tussen de drie statuten door de jaren heen weggewerkt zijn en er meer gelijkheid in sociale bescherming is gekomen. Bij pensioenen en arbeidsongeschiktheid is dat niet het geval. "Het Grondwettelijk Hof is vrij aarzelend als het over pensioenen gaat en argumenteert regelmatig dat het rekening moet houden met de maatschappelijke gevolgen van zijn uitspraken. Naast zes vakrechters zetelen er immers ook nog zes politici in het hof; dat speelt een rol. De discussie draait helaas altijd om geld, en niet om een visie over wat we willen bereiken met een pensioen."

Kanttekeningen

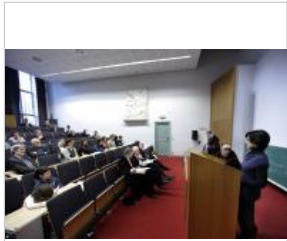
Flohimont stelt een hele reeks schendingen tegen het gelijkheidsbeginsel vast. "Een voorbeeld is de ambtshalve oppensioenstelling van ambtenaren op de leeftijd van 65 jaar. Werknemers en zelfstandigen beslissen zelf wanneer ze op pensioen gaan. Een ambtenaar kan niet kiezen. Het voorstel is nu om dat wel mogelijk te maken, maar dan moet de ambtenaar toestemming krijgen. Waarom het moeilijk maken met een toestemming, die afhankelijk kan zijn van willekeur, terwijl de overheid de boodschap geeft dat we allemaal langer moeten werken?"

Maar zelfs als die lijst specifieke schendingen weggewerkt worden, blijft de hoofdvraag of drie verschillende pensioenstelsels als geheel het gelijkheidsbeginsel schenden. "Ja, het is een schending. Maar met een aantal kanttekeningen. Ten eerste, dit is geen pleidooi voor een klein pensioen voor iedereen. Men verwijst als oplossing nogal snel naar de tweede en derde pijlers van ons pensioensysteem: het aanvullend pensioen zoals groepsverzekeringen, en pensioensparen. Maar ook daar ziet men grote verschillen in bevolkingsgroepen, tussen mannen en vrouwen, tussen kaderleden en lagere bediendes... De ongelijkheid zou gewoon verschuiven naar dat niveau. Ten tweede, meer gelijkheid in de pensioenen betekent ook meer gelijkheid in de betaling van bijdragen, zowel sociale als fiscale bijdragen. Wie rechten heeft, heeft ook plichten."

Onmiddellijk van start gaan met een nieuw gemeenschappelijk pensioenstelsel is uiteraard om juridische, economische en politieke redenen onmogelijk. "Het is wel al mogelijk om een aantal onverantwoorde ongelijkheden weg te werken zodat de pensioenstelsels geleidelijk worden geharmoniseerd en samengebracht", aldus Flohimont.

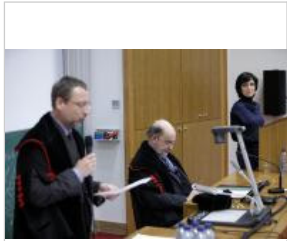
Op maandag 12 maart 2012 verdedigde Valérie Flohimont haar doctoraat 'Gelijkheid in de sociale zekerheid: de pensioenen van de werknemers, de zelfstandigen en het overheidspersoneel' onder leiding van professor Johan Put en professor Jef Van Langendonck van het Instituut voor Sociaal Recht, KU Leuven.

Ilse Frederickx



[2]

© KU Leuven - Rob Stevens



[3]

© KU Leuven - Rob Stevens



[4]

© KU Leuven - Rob Stevens

Share: [5] [6] [7] [8] [9] [10] [11] [12] [13]

Source URL: <http://nieuws.kuleuven.be/node/10806>**Links:**[1] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/_MG_0056_0.jpg[2] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/imagecache/gallery_assist-default-preview-550/gallery_assist/10/gallery_assist10806/_MG_0010.jpg[3] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/imagecache/gallery_assist-default-preview-550/gallery_assist/10/gallery_assist10806/_MG_0027.jpg[4] http://nieuws.kuleuven.be/sites/default/files/imagecache/gallery_assist-default-preview-550/gallery_assist/10/gallery_assist10806/_MG_0067.jpg[5] <http://facebook.com/sharer.php?u=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&t=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%3F>[6] <http://twitter.com/intent/tweet?text=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%3F&url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806>[7] <http://www.myspace.com/Modules/PostTo/Pages/default.aspx?>

u=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&amp;c=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%3F

[8] [http://profile.live.com/badge/?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&title=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%](http://profile.live.com/badge/?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&title=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%3F&description=In+Belgi%C3%AB+wordt+het+wettelijk+pensioen+geregel...)

3F&amp;description=In+Belgi%C3%AB+wordt+het+wettelijk+pensioen+geregel...

[9] <http://bookmarks.yahoo.com/toolbar/savebm?>

opener=tb&amp;u=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&amp;t=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%3F&amp;d=In+Belgi%C3%

AB+wordt+het+wettelijk+pensioen+geregel...

[10] <http://www.linkedin.com/shareArticle?>

url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&amp;mini=true&amp;title=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%

3F&amp;ro=false&amp;summary=In+Belgi%C3%AB+wordt+het+wettelijk+pensioen+geregel...&amp;source=

[11] <http://digg.com/share?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806>[12] <http://www.delicious.com/save?>

v=5&amp;noui&amp;jump=close&amp;url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806&amp;title=Schenden+onze+pensioenstelsels+het+gelijkheidsbeginsel%

3F

[13] <https://plus.google.com/share?url=http://nieuws.kuleuven.be/node/10806>